

Особливості проведення лабораторних занять у ВНЗ

Скребцова К.С.

*Національний фармацевтичний університет
Кафедра хімії природних сполук і нутриціології
(м. Харків, Україна)
skrebtsovakate@gmail.com*

Актуальною проблемою сьогодення є підготовка викладачів вищого рівня через вимоги, що висуває суспільство до освіти. Викладачі ВНЗ повинні збільшувати обсяг наукової діяльності, проводити зміни у структурі та змістовому наповненні курсів, удосконалювати методики проведення занять, використовувати інноваційні технології навчання. Перед викладачами вищої школи поставлені такі завдання: оволодіти знаннями з методики викладання у вищій школі, оволодіти сучасними методичними підходами, опанувати особливості розробки методичного забезпечення навчальних дисциплін [1].

У системі підготовки здобувачів вищої освіти важливу роль відіграють лабораторні, практичні та семінарські заняття. Головна їх мета: закріплення теоретичного матеріалу, формування умінь і навичок з навчальної дисципліни, оволодіння технікою та методикою проведення наукових досліджень, уміння збирати і опрацьовувати інформацію [3].

Лабораторне заняття – форма навчального заняття, при якому студенти під керівництвом викладача особисто проводять натурні або імітаційні експерименти чи досліді з метою практичного підтвердження окремих теоретичних положень даної навчальної дисципліни. При цьому здобувачі набувають практичні навички роботи з лабораторним устаткуванням, обладнанням, обчислювальною технікою, вимірювальною апаратурою, методикою експериментальних досліджень у конкретній предметній галузі. Головним завданням лабораторних робіт є встановлення зв'язку теорії з практикою на основі виконання практичних завдань, в спеціально обладнаних приміщеннях – лабораторіях. Студенти набувають навички і уміння, в обігу з приладами, апаратами, експериментальними технікою, установками, реактивами, проводять безпосередні на вмінні спостереження і осмислюють явища, що вивчаються, і процеси. За організацією та методикою проведення лабораторні заняття можна вважати найбільш консервативними. Це пов'язано з функціями, що вони виконують, змістом роботи і специфікою навчального процесу [2].

У виконанні лабораторних робіт потрібна послідовність і взаємозв'язок з використанням знань і навичок попередніх робіт. Лабораторне заняття повинно мати певну структуру. Отже, спочатку – це організаційна частина, що має в собі перевірку готовності студентів до лабораторного заняття, а також інструктаж з техніки безпеки. Після цього проводиться актуалізація опорних знань і практичного досвіду студентів, повідомлення теми, мети лабораторної роботи, мотивація навчально-пізнавальної діяльності студентів. Наступний етап – це консультація з питань виконання лабораторної роботи: обговорення плану роботи, пояснення завдань, аналіз методики проведення експерименту. Важливою частиною заняття є самостійна робота студентів, що включає виконання теоретичних завдань; виконання практичних завдань; оформлення результатів експериментів у вигляді таблиць, графіків тощо; оформлення загальних висновків проведеної роботи та захист студентом результатів. Заключна частина: підготовка робочих місць (здавання матеріалів, приладів, інструментів, іншого устаткування викладачу); аналіз викладачем ефективності

виконання лабораторних робіт студентами, надання завдань для самостійної роботи [5, 6]. У нашому університеті на заняттях використовуються наступні методи: - фронтальний, коли всі студенти виконують однотипні роботи; - цикловий, коли в групі одночасно ведуться різні роботи певного циклу рівної послідовності; - індивідуальний, коли кожен студент виконує певний вид роботи за спеціальним розкладом. Вибір методу залежить від навчально-матеріальної бази і завдань курсу в усій системі підготовки фахівців певного профілю. Робота вважається виконаною в тому випадку, якщо студент провів всі заплановані дії і представив результати з висновками керівнику [3, 4, 7].

Лабораторні заняття не лише закріплюють теоретичні знання, а й дають змогу студентів глибоко вивчати механізм застосування цих знань, оволодівати важливим для фахівця умінням інтелектуального проникнення у ті природно-технічні або виробничі процеси, які досліджують на лабораторному занятті. Під впливом цієї форми занять у студентів часто виникають нові ідеї наукового і технічного характеру, які використовуються у курсових, кваліфікаційних, дипломних роботах. Лабораторні заняття значною мірою забезпечують відпрацювання вмінь і навичок прийняття практичних рішень у реальних умовах виробництва.

Нові технології не лише докорінно змінили спосіб життя людей, а й вплинули на галузь освіти. Один з наслідків цього – стрімкий розвиток дистанційної освіти. В сучасному світі можливість вчитись в зручний час і спосіб – дуже важлива складова для багатьох людей. Але слід пам'ятати, що навіть бездаганно розроблений дистанційний курс не зможе відтворити проведення наукових досліджень власними руками в лабораторії, отримання результатів та їх аналіз. Саме тому наявність в навчальному процесі лабораторних занять з певних дисциплін є обов'язковою складовою успішного засвоєння знань та набуття навичок.

Література

1. Бутенко Н. Компетенції сучасного викладача вищої школи в контексті реалізації його місії / Н. Бутенко // Вісник Львів. ун-ту Сер. пед. – 2009. – Вип. 25. Ч. 1. – С. 31–39.
2. Власенко О. Педагогічна діяльність викладача вищої школи: теоретичний аспект / О.О. Власенко // Таврійський вісник освіти. – 2014. – № 3 (47). – С. 73 – 78.
3. Дубасенюк О. Упровадження освітніх інновацій в системі вищої освіти / О.А. Дубасенюк // Інновації у вищій освіті: проблеми, досвід, перспективи: монографія. – Житомир: Вид-во ЖДУ ім. І.Франка, 2011. – 444 с.
4. Лекції з педагогіки вищої школи: навчальний посібник / за ред. В.І.Лозової. – Харків: «ОВС», 2006. – 496 с.
5. Ніколаєва Л. Теоретичні аспекти науково-дослідницької діяльності студентів магістратури / Л. Ніколаєва // Проблеми підготовки сучасного вчителя. – 2011. - № 4 (Ч. 2). – С. 178 – 184.
6. Сисоєва С. Основи педагогічної творчості: підручник / С.О.Сисоєва. – К. : Міленіум, 2006. – 344 с.
7. Davis James R. The Ideal Course and the Dream Team [Електронний ресурс] / James R. Davis. – Режим доступу : <http://www.nea.org/home/34957.htm>.